

PYHÄRANNAN IHODEN OSAYLEISKAAVAN LUONTOARVOJEN PERUSSELVITYS 2012-2013

Rauhoitettu, mutta jo kuollut mänty Halosaassa

Sisältö

1. Johdanto	3
2. Aineisto ja menetelmät	3
3. Tulokset	4
3.1 Osa-alueet	4
3.2 Liito-oravaselvitys	7
3.2.1 Johdanto	7
3.2.2 Käytetty menetelmä	7
3.2.3 Tulokset	7
3.3 Viitasammakkoselvitys	8
3.3.1 Aineisto ja menetelmät	8
3.3.2 Viitasammakko ja lajin ekologian yleispiirteet	8
3.3.3 Lajin uhanalaisuus	9
3.3.4 Tulokset	9
3.4 Lepakkoselvitys	9
3.4.1 Aineisto ja menetelmät	9
3.4.2 Tulokset	10
4. Yhteenveto	11
5. Lähteet ja kirjallisuus	12
6. Liitteet	13

1. Johdanto

Pyhärannan kunta /Pauliina Sarilo tilasi keväällä 2012 Suomen Luontotieto Oy:ltä Pyhärannan Ihoden taajaman osayleiskaavan luontoarvojen perusselvityksen. Osayleiskaava-alue sijaitsee valtatie 8 kummallakin puolella Pyhärannan kunnan eteläosassa. Maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset täyttävää selvitystä käytetään alueen maankäytön suunnittelun tausta-aineistona. Tehtävän yhteyshenkilönä on kaavaa laativassa Airix Ympäristö Oy:ssä toiminut Päivi Mujunen ja Suomen Luontotieto Oy:ssä Jyrki Matikainen (ent.Oja).

2. Aineisto ja menetelmät

Osayleiskaava-alueelta (karttaliite 1) selvitettiin Luonnonsuojelulain tarkoittamat suojeltavat luontotyytit (Luonnonsuojelulaki 1996/1096, 29§), Metsälain tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt (1996/1093, 10§) ja Vesilain suojelemat pienvesikohteet (Vesilaki 1961/264, 15a § ja 17a §). Inventointi toteutettiin Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohjeen (Pääkkönen 2000) mukaisesti.

Luontotyytit ja kasvillisuusselvitys tehtiin 2.6. – 30.9.2012 välisenä aikana. Alueen pesimälinnusto selvitettiin mahdollisen uhanalaisen tai vaateliaan pesimälajiston havaitsemiseksi. Selvityksessä alueelta etsittiin sovellettua kartoituslaskentamenetelmää käyttäen kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2010) mainittuja lintulajeja sekä EU:n Lintudirektiivin liitteen I pesimälajeja. Linnustoselvitys aloitettiin 2.6.2012 ja sitä jatkettiin kesäkuun loppuun asti. Linnustoselvityksen tulokset on esitetty osa-alue kuvauksen yhteydessä.

Alueen laajuudesta johtuen koko selvitystä jatkettiin keväällä 2013 ja tällöin tarkastettiin samalla vuonna 2012 inventoitujen kohteiden nykytila.

Maastotöistä vastasi FM, biologi Jyrki Matikainen Suomen Luontotieto Oy:stä. Raportin taittoi Eija Rauhala (tmi Eija Rauhala). Selvityksessä käytetyn karttamateriaalin luovutti ti-laaja käyttöömme. Ennen maastoinventointia selvitettiin onko alueelta olemassa aiemmin julkaistua luontotietoa. Kansallisessa uhanalaisrekisterissä ei ole tietoa suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisista putkilokasvilajeista, sammalista tai jäkälistä. Suunnittelualueelta ei ole aiemmin tehty yksittäisiä luonto- ja kasvillisuusselvityksiä, mutta aluetta on mahdollisesti inventoitu laajempien selvitysten yhteydessä.

Alueella havaittiin yksi pikkulepinkäisreviiri

3. Tulokset

3.1 Osa-alueet

Koska selvitysalue oli laaja, se jaettiin neljään osa-alueeseen, joista tehtiin yleinen kasvillisuuden, muiden luontoarvojen sekä maankäytön kuvaus. Osa-alueet luontokohteineen on esitetty karttaliitteessä 1.

Osa-alue 1

Osa-alue 1 käsittää alueen eteläosan. Moromäen-Aromäen alue on pääosin tuoretta avohakkualuetta ja taimivaiheen metsää, mutta alueella on yksi varttuneempi, pienialainen, kuusivaltainen sekametsäkuvio, jossa havaittiin koko selvityksen ainoa liito-oravan elinpiiri (kts. tarkempi kuvaus liito-oravaselvityksestä). Moromäen alue on tuoretta mustikkatyypin kangasta, jossa kuusi (*Picea abies*) on valtapuuna. Valtatien itäpuolinen osa jakaantuu nuoreen kuusivaltaiseen metsään ja eteläosan avohakkualueeseen. Tämän alueen luontoarvot ovat tavanomaiset.

Alueen keskiosassa on laaja teollisuusalue, jonka luontoarvot ovat vähäiset. Teollisuusalueella pesi kuitenkin ainoa selvityksessä havaittu kivitasku. Saunahankaan alue on maise-mallisesti hienoa hyvin karua mäntykangasta. Metsätyyppi on puolukkatyypin tai kanervatyypin kuivaa kangasta. Aluskasvillisuus on niukkaa ja paikoin poronjäkälävaltaista. Alue on lohkarikkoista, mutta varsinaista avokalliota on vähän, eikä kohteella esiinny kallioketoja. Ridankallion pohjoispuolella maapohja on kosteampaa ja tällä puusto on kuusivaltaista ja metsätyyppi mustikkatyypin kangasta. Aivan alueen luoteisnurkkauksessa on pieni avohakkualue. Alueella havaittiin linnustoselvityksen yhteydessä aikuinen palokärki, jonka pesintää ei kuitenkaan saatu varmistettua. Osa-alueeseen kuuluvalla Halosaaren metsäsaarekkeella on kasvanut rauhoitettu komearunkoinen mänty (*Pinus sylvestris*), joka on muutamia vuosia sitten kuollut. Halosaaren metsäsaareke on hyvin luonnontilaisen kaltainen, haapaa (*Populus tremula*) ja muuta lehtipuuta kasvava rauhallinen saareke. Kohteella havaittiin saalistava sarvipöllö keväällä 2013. Valtatien varressa sijaitsevalla osin louhitulla ja kaivetulla teollisuustontilla on joinain vuosina ollut kangaskiurureviiri, mutta nyt lajia ei alueella havaittu.

Osa-alueen merkittävät luontoarvot:

Liito-oravan elinpiiri.

Lintudirektiivin liitteen I laji palokärki.

Luonnonsuojelulaille rauhoitettu mänty (kuollut).

*Osa alue 1.
Satulakiven alue
on hyvin karua
kalliomaaastoa*

Osa-alue 2

Osa-alue 2 käsittää osa-alue 1 ja Ihodenjoen rajaaman alueen, joka peltoja lukuun ottamatta on käytännössä kokonaan asuttua aluetta. Alue on melko rehevää eikä alueella ole kuivia niittyjä eli ketoja. Tienpientareilla ketokasvillisuutta esiintyy, mutta lajistoon ei kuulu vaateliaampaa putkilokasvilajistoa. Ihodenjoen varren jokiahteet ovat kapeita ja hyvin reheväkasvuisia. Alueen pesimälinnusto on tyypillistä asutuksen reunamien ja pihapiirien lajistoa. Pensaskerttu on alueella runsas ja Ihojoen varrella havaittiin kaksi laulavaa pensassirkkalintua. Ihodenjoen varrella kylän itäpuolella havaittiin Lintudirektiivin liitteen I pesimälajeihin kuuluvat ruisrääkkä ja peltosirkku kesällä 2012. Jokivarressa havaittiin myös kansallisessa uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin luettava rantasipi.

Osa-alueen merkittävät luontoarvot:

Lintudirektiivin liitteen I lajit ruisrääkkä ja peltosirkku.

Osa-alue 3

Alueen eteläosa on tiheästi rakennettua Vuohenmäen asuinalueita. Asuinalueen pohjoispuolella on hieman laajempi yhtenäinen metsäkuvio, josta noin puolet on avohakkualuetta. Tämän alueen pohjoisosassa on järeää sekametsää, joka rajautuu pellonreunaan. Alue on tyypillistä liito-oravan elinympäristöä, mutta lajia ei havaittu paikalla. Kohteella havaittiin pikukutikka.

Alueen luoteisnurkkauksessa on melko laaja yhtenäinen, varttunut metsäkuvio. Alueen eteläosa on kuusivaltaista järeärunkoista metsää, jossa metsätyppi vaihtelee mustikkatyypin ja oravanmarjatyyppin välillä. Ylispuuna kasvaa kuusta ja alueen pohjoisreunassa myös mäntyä ja rauduskoivua (*Betula pendula*) esiintyy aluspuustossa. Muutamin paikoin puusto on tiheää ja näillä kohdin lahoppuuta esiintyy keskimääräistä enemmän. Harva pensaskerros koostuu lähinnä puiden taimista. Aluskasvillisuuden valtalajisto koostuu mustikasta (*Vaccinium myrtillus*), puolukasta (*Vaccinium vitis-idaea*), oravanmarjasta (*Maianthemum bifolium*), metsänelvejuuresta (*Dryopteris carthusiana*) ja metsäimarteesta (*Gymnocarpium dryopteris*). Alueen pesimälinnusto on runsaslajinen ja alueella havaittiin mm. kolme puukiipijäreviiriä, mustapääkerttu, 2 paria tilittejä sekä sirittäjä. Alueella havaittiin myös teeren talvisia jätöksiä.

Osa-alueen merkittävät luontoarvot:

Lintudirektiivin liitteen I laji teeri.
Linnustoltaan runsas alue.

Osa-alue 3
luoteisosan
kuusikkoa

Osa-alue 4

Valtatien itäpuolella sijaitseva tiheään asutukseen rajautuva alue on ympäristöltään hyvin vaihtelevaa ja alueella on pieniä viljeltyjä peltolaikkuja, metsittyviä niittyjä sekä pieniä sekametsäkuvioita. Asutukseen rajautuvalla alueella on hieman rehevöitynyt kallioketo, jonka näyttävien osa sijaitsee pohjoiseen viettävällä loivalla rinteellä. Kalliokedon lajistoon kuuluu mm. haurasloikko (*Cystophris fragilis*), mäkitervakko (*Lychnis viscaria*), ahomansikka (*Fragaria vesca*), pölkkyyruoho (*Arabis glabra*), keto-orvokki (*Viola tricolor*), hietalemmikki (*Myosotis stricta*) ja yhdessä kodin kasvanut ketoneilikka (*Dianthus deltooides*). Kedon reunat ovat rehevöityneet ja mäen reunamilla on yhtenäinen koiranputkikasvusto (*Anthriscus sylvestris*).

Osa-alueen luontoarvoiltaan merkittävin kohde on valtatien varressa sijaitseva entinen laidunalue. Moreenikumpareella on kivikkoisia kumpareita, joiden reunamilla kasvaa kookkaita katajia (*Juniperus communis*). Kumpareiden välissä on niitty laikkuja, jotka ovat kuitenkin rehevöitymässä. Osa alueesta on jo korkeakasvuista nurmipuntarpää-koiranputkiniittyä. Tyypeä vaativien kasvien seassa kasvaa kuitenkin edelleen melko edustava ketolajisto, joista mainittakoon mäkitervakko, nurmikohokki (*Silene vulgaris*), ketonoidanlukko (*Botrychium lunaria*) ja törrösara (*Carex muricata*). Alue on ennallistettavissa ja alueen uudelleen laidunnus todennäköisesti palauttaisi alueen matalakasvuiseksi kedoksi. Kohteen pesimälinnustoon kuuluu hernekerttu, hemppo ja Lintudirektiivin liitteen I pesimälajeihin kuuluva pikkulepinkäinen. Mikäli alue olisi edelleen laidunnuksen piirissä, se saattaisi täyttää Luonnonsuojelulain katajaketo-luontotyyppin määritelmän.

Osa-alueen merkittävät luontoarvot:

Perinnebiotooppi ja kallioketo.

Lintudirektiivin liitteen I laji pikkulepinkäinen.

Kallioketo osa-alueella 4

3.2 Liito-oravaselvitys

3.2.1 Johdanto

Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu EU:n Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on siten erityisesti suojeltu laji koko EU:n alueella. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2010) laji kuuluu luokkaan vaarantuneet (VU). Suomen liito-oravapopulaation kokoa on vaikea tarkasti selvittää, mutta seurantatutkimusten perusteella laji näyttää taantuneen viimeisen vuosikymmenen aikana jopa 30 %. Liito-oravan suojelustatus on vahva, sillä Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohta edellyttää, että lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei hävitetä eikä heikennetä. Alueellinen ympäristökeskus voi kuitenkin myöntää poikkeusluvan, mikäli lajin suojelutaso säilyy suotuisana.

3.2.2 Käytetty menetelmä

Osayleiskaava-alueella tehty liito-oravaselvitys toteutettiin jätöshavainnointimenetelmää käyttäen. Inventoinnissa liito-oravan keltaisia jätöksiä haettiin lajin mahdollisten oleskelu- ja ruokailupuiden tyviltä ja oksien alta. Samalla alueelta haettiin mahdollisia pesä- ja päivälepokoloja. Alueelta tutkittiin kaikkien suurikokoisempien puiden tyvet liito-oravan jätösten löytämiseksi. Talvijätösten lisäksi inventointialueelta haettiin liito-oravan jättämiä virtsamerkkejä, jotka värjäävät erityisesti haapojen epifyttisammaleet keltaisiksi ja tuoksuvat voimakkaasti läheltä nuuhkaistessa. Lisäksi alueelta etsittiin liito-oravan jättämiä syönnöksiä ja muita ruokailujälkiä. Lajin suosimien ruokailupuiden alta löytyy silmuja ja oksankärkiä ja kesäaikana myös pureskeltuja lehtiä, joita kertyy joskus runsaastikin puiden alle.

3.2.3 Tulokset

Alueelta löytyi yksi asuttu liito-oravan elinpiiri inventointialueen eteläosasta (karttaliite 1). Alueella on niukasti lajille optimaalista elinympäristöä, mutta nyt havaittu elinpiiri sijaitsee lajille tyypillisessä ympäristössä. Alue on kuusivaltaista osin varttunutta metsää, jossa lehtipuuta kasvaa sirotellusti erityisesti reunavyöhykkeillä. Haapaa alueella on niukasti. Alueen reunamilla on myös lehtipuuvaltaisia nuoren metsän kuvioita. Liito-oravan jätöksiä havaittiin melko laajalla alueella eikä elinpiirin ydinaluetta voitu tarkasti rajata. Jätöksiä havaittiin erityisen runsaasti alueen itäpuolen pienen peltolaikun reunapuissa. Alueelta ei löytynyt pesäkoloa, mutta alueen kuusissa oli useita oravan vanhoja risupesäitä, joissa laji saattaisi pesiä.

Liito-oravan jätökset on helppo huomata hangen pinnalta

3.3 Viitasammakkoselvitys

3.3.1 Aineisto ja menetelmät

Alueelle tehty viitasammakkoselvitys toteutettiin kutuaikaisella ääntelyhavainnoinnilla ja kaikki alueella olevat lajille kutupaikaksi soveltuvat lammikot tai vesikohteet ojia lukuun ottamatta tarkistettiin systemaattisesti. Selvitys tehtiin 23.4–10.5 2013 välisenä aikana. Ennen maastoinventointia selvitettiin onko alueelta olemassa aiemmin julkaistua tietoa viitasammakoista. Alueelta ei ole olemassa aiemmin julkaistua tietoa viitasammakoista eikä kohteita liene tutkittu aikaisemmin esim. harrastelijoiden toimesta.

3.3.2 Viitasammakko ja lajin ekologian yleispiirteet

Tuntomerkit

Viitasammakko (*Rana arvalis*) on pienikokoinen, suurimmillaankin vain noin 5 cm mittainen teräväkuonoinen sammakko. Täysikasvuinen viitasammakko on tavallisesti noin 2 cm tavallista sammakkoa (*Rana temporaria*) lyhyempi. Lajin varmimmat tunnusmerkit ovat kuitenkin takajalassa. Viitasammakon räpylän ulkopuolelle jää 2,5-3 varvasluuta, kun sammakolla enintään 2. Jalkapohjan sisäsyvän metatarsaalikyhmy on kova ja kookas, vähintään puolet sisimmän varpaan pituudesta; sammakolla tämä kyhmy on pehmeä ja pyöreä ja alle kolmannes varpaan pituudesta. Selkäpuoli on useimmiten harmaanruskea ja harvakseltaan tummien laikujen kirjailema; vatsapuoli on lähes yksivärisen valkea. Selän sivuilla kulkevat ihopöimut ovat vaaleat. Keskisessä saattaa olla vaalea pitkittäisjuova. Parhaimpiin lajituntomerkkeihin kuuluu kutuaikana koiraiden ääntely, joka muistuttaa uppoavan pullon pulputusta ja on verraten hidas voup, voup, voup... Kuoron ääni muistuttaa kaukaa erehdyttävästi teeren soidinääntä.

Levinneisyys

Viitasammakko on Itämerenalueen ja Venäjän pohjoisempien osien laji. Euroopassa eteläisimmät esiintymisalueet ovat Ranskan luoteisosissa ja Alppien pohjoispuolella. Idässä levinneisyys jatkuu aina Siperiaan saakka. Suomessa pohjoisimmat havainnot ovat Napapiirin

Alueen lampareissa ei havaittu viitasammakoita

pohjoispuolelta. Pohjoisessa viitasammakko on kuitenkin eteläosia harvalukuisempi, kun taas Keski-Suomessa se on paikoin jopa sammakkoa runsaslukuisempi. Erityisen runsas se on Pohjanlahden maannousemarannikon merenlahdilla, kun taas esim. Pohjanmaan sisäosissa laji esiintyy hyvin hajanaisesti.

Elintavat

Viitasammakko on pääasiassa hämääväaktiivinen, hitaasti liikkuva saalistaja, mutta voi kostealla säällä liikkua myös päiväsaikaan. Nuoret yksilöt ovat huomattavan päiväaktiivisia. Viitasammakot ovat tavallisesti hidasliikkeisiä ja liikkuvat varsin pienellä alueella. Keväällä ne viihtyvät kutuvesissään, ja kun eläin on kesällä löytänyt mieluisan paikan, se liikkuu siitä ainoastaan muutaman metrin säteellä. Jos elinpaikka on erityisen hyvä, saattaa sammakko palata samalle paikalle seuraavinakin vuosina.

Talvehtiminen

Etelä-Suomessa viitasammakko hakeutuu horrokseen syys-lokakuussa ja herää huhtikuun tienoilla. Pohjoisempaan horrosaika on pidempi. Viitasammakko talvehtii maassamme ilmeisesti yksinomaan vesien pohjissa, sekä makeassa, että murtovedessä. Viitasammakko suosii talvehtimispaikkana suurempia lampia ja järviä, mutta voi talvehtia myös lähteissä ja pienissä lampareissa.

3.3.3 Lajin uhanalaisuus

Viitasammakko on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajina sen lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

(Luontodirektiivin IV-liite: yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä).

Laji ei Suomessa kuitenkaan ole uhanalainen, vaikkakin erityisesti monet pienten kosteikoiden esiintymät ovat hävinneet mm. rakentamisen ja metsäojitusten vuoksi. Paikoin myös turvetuotanto on hävittänyt suuria viitasammakkopopulaatioita. Suoesiintymien nykytilasta on niukasti tietoa, sillä lajin levinneisyyttä ei Suomessa ole kunnolla systemaattisesti selvitetty.

3.3.4 Tulokset

Alueelta tarkastettiin kaikkiaan kuusi lampareta, jotka kaikki olivat ihmistoiminnan tuloksena syntyneitä tai joita ihminen on huomattavasti kaivamalla muokannut. Yhdelläkään kohteella ei havaittu viitasammakoita, vaikka lammikoiden ympäristöissä olisi ollut lajille soveliaasta elinympäristöä.

3.4 Lepakkoselvitys

3.4.1 Aineisto ja menetelmät

Ihoden osayleiskaava-alueen lepakoita selvitettiin 1.7- 16.8.2012 välisenä aikana. Koska tutkimusalue (karttaliite 1) oli hyvin laaja, selvitystyö keskitettiin niihin ympäristötyyppeihin, joissa saattaa olla lepakoiden pesimäpaikkoja tai ruokailualueita. Suunnittelualueella näitä kohteita ovat Ihodenjoki varsi ja erilaiset reunavyöhykkeet sekä rakennusten ympäristöt. Lepakoita havainnoitiin alueella pääasiassa teitä pitkin kulkien eikä talojen pihapiireihin tai aidatuille tonteille menty. voimin. Kuljetun reitin varrella pysähdyttiin noin 100 m välein systemaattisesti havainnoimaan. Selvityksen viimeisenä tarkkailuyönä havainnointi keskitettiin niille alueille, joissa lepakoita oli aiemmin havaittu.

Alueella tehty lepakoselvitys toteutettiin näköhavainnoinnin sekä havainnoimalla lepakoiden käyttämiä kaikuluotausääniä ultraäänidetektoria käyttäen. Havainnoinnissa käytettiin Pettersson Elektronikin valmistamaa detektoria eli ultraääni-ilmaisinta, jolla lepakoiden korkeat kaikuluotausäänet muunnetaan korvin kuultaviksi.

Detektorihavainnointia tehtiin yhteensä kolmena yönä vaihtamalla koko ajan detektorin kuuluvuusaluetta (25- 50 kHz). Tunnistamattomia ääniä ei selvityksessä kuultu ja havaintoja

ei siksi nauhoitettu. Lepakoita havainnoitiin riittävän lämpiminä (yli +10 C), poutaisina ja vähätuulisina öinä. Mikäli säätila muuttui selvityksen aikana, maastotyö keskeytettiin ja sitä jatkettiin seuraavana yönä. Kartoitusta ei tehty sateella tai voimakkaassa tuulella, koska lepakoiden saalistusaktiivisuus on silloin heikkoa. Havainnointi aloitettiin noin puolen tunnin kuluttua auringonlaskusta. Heinäkuun alussa lepakoiden lentoaika hämärässä on erittäin lyhyt ja varmuuden vuoksi detektorihavainnointia tehtiin myös melko valoisana aikana.

Alueelta ei ollut saatavilla julkaistua lepakkotietoa, mutta alueella on saatettu havainnoida lepakoita lepakkoharrastajien toimesta. Julkaistuja lepakkohavaintoja ei alueelta kuitenkaan ole.

Detektorihavainnoinnin lisäksi alueelta etsittiin lepakoiden talvehtimispaikoiksi sopivia louhikoita ja jyrkenteitä. Karttatyöskentelyn perusteella alueelta haettiin mahdollisia kohteita, joille tehtiin maastokäynti. Löydettyjen kohteiden soveltuvuutta lepakoiden talvehtimispaikoiksi arvioitiin silmämääräisesti tutkimalla louhikon tai maakolon syvyyttä, maaperää ja kohteiden alttiutta valvedelle tai pohjavedelle. Alueella on niukasti kallioita ja suurin osa louhikoistakin on pellonraivauksen seurauksena syntyneitä kivikasvoja.

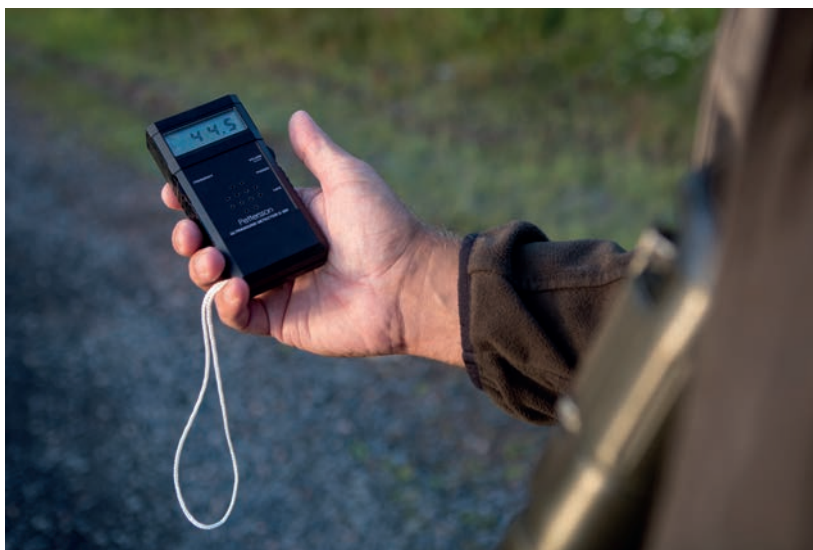
3.4.2 Tulokset

Alueen lepakkolajistosta saatiin kolmen yön havainnoinnin perusteella kohtalainen yleiskuva. Alueella tehdyt lepakkohavainnot on esitetty karttaliitteessä 2. Karttaan merkityt havainnot ovat yhteenveto kuunteluöiden havainnoista ja mukana saattaa olla samoja, paikkaa vaihtaneita yksilöitä. Alueelta ei löytynyt lepakoiden pesimäyhdyskuntia, mutta alueen rakennuksissa lepakoita todennäköisesti pesii. Näitä ei kuitenkaan voitu selvityksen puitteissa tutkia. Mikäli alueelle laaditaan detaljikaavoja, kannattaa lepakkoselvitys tehdä näiltä alueilta systemaattisesti

Pohjanlepakoita (*Eptesicus nilssonii*) havaittiin tyypillisen tapaan yksittäin tai pareittain koko inventointialueella, lukuun ottamatta yhtenäisiä metsäkuvioita, jossa havaintoja lepakoita ei tehty. Pohjanlepakot viihtyivät selkeästi asutuksen tuntumassa ja todennäköisesti laji pesi alueen rakennuksissa..

Pohjanlepakko oli havaintojen perusteella alueen runsaslukuisin ja laajimmalle levinnyt lepakkolaji. Kuunteluhavaintoja pohjanlepakoita tehtiin yhteensä n.20 ja ne todennäköisesti koskivat noin 10-12 yksilöä.

Selvityksessä ei havaittu varmuudella vesisiippoja (*Myotis daubentonii*), mutta kiikarihavainnoinnilla Ihodenjoen vedenpinnan päällä havaittiin lentelevän lepakoita (4-5 yksilöä), jotka saalistuskäyttymisen perusteella olivat todennäköisesti vesisiippoja. Lajin detektorikuuluvuus on heikko eikä lepakoita päästy läheltä kuuntelemaan

Lepakkodetektor

Alueen viiksisiippa /isoviiksisiippa havainnot (*Myotis mystacinus*/*Myotis brandtii*) tehtiin suunnittelualueen koillisosassa tiiviisti rakennetussa kylämiljöössä. Muita havaintoja tästä lajiparista ei tehty, vaikka levinneisyyden perusteella lajiparia pitäisi alueella esiintyä melko yleisesti. Lajiparille on tyypillistä, että joillakin alueilla laji on jopa runsas, kun taas suuret alueet voivat olla lajiparin osalta asumattomia. Lajiparille ovat tyypillisiä suuret pesimäyhdyskunnat, jotka voivat olla pitkään asuttuina. Isoviiksisiippaa pidetään metsälajina, mutta ilmeisesti tämäkin laji pitkälti pesii Suomessa rakennuksissa.

Nykytietämyksen mukaan ainakin osa lepakoista muuttaa talveksi etelään talven viettoon. Osa lepakoista kuitenkin talvehtii Suomessa ja niiden elinmahdollisuuksien turvaamiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että mahdolliset talvehtimispaikat selvitetään. Inventointialueella ei havaittu sellaisia luonnonympäristöjä (louhikoita, luolia) tai ihmisen rakenteita, jotka olisivat mahdollisia lepakoiden merkittäviä talvehtimispaikkoja. Alueella saattaa kuitenkin olla sellaisia rakennuksia, jotka olisivat riittävän lämpimiä ja kosteusolosuhteiltaan sopivia lepakoiden talvehtimispaikoiksi. Alueen niukoilla kallioilla ei havaittu sellaisia kalliohalkeamia tai ruhjeita, joissa mm. pohjanlepakot saattavat talvehtia.

4. Yhteenveto

Nyt inventoidulla osayleiskaava-alueella ei ole Luonnonsuojelulain, Metsälain tai Vesilain mukaisia suojeltavia luontotyypppejä tai kohteita. Suurin osa alueesta on tiheästi rakennettua ympäristöä tai peltoa ja kaikki alueen metsät ovat metsätalouskäytössä. Alueella on myös teollisuutta ja varastoalueita.

Alueen metsäkuviot ovat pienialaisia ja rajautuvat asutukseen tai viljelmiin ja varttuneita metsäkuvioita on alueella niukasti. Kaurilan alueella sijaitseva perinnebiotooppi (katajaketo) on rehevöitymässä ja umpeutumassa, mutta kohteen ennallistaminen on edelleen mahdollista. Osayleiskaava-alueelta ei löytynyt uhanalaista putkilokasvilajistoa ja ympäristön perusteella uhanalaisen putkilokasvilajiston esiintyminen on epätodennäköistä.

Alueen eteläosassa on asuttu liito-oravan elinpiiri ja alueella on lajille sopivaa elinympäristöä muuallakin. Alueella ei havaittu viitasammakoita ja lajin kutupaikaksi sopivia kohteita on suunnittelualueella vähän. Alueen lepakkolajistoon kuuluu pohjanlepakko sekä isoviiksi/viiksisiippa. Alueella havaittiin pesimäaikaan viisi Lintudirektiivin liitteen I lintulajia (teeri, ruisräikkä, palokärki, pikkulepinkäinen ja peltosirkku). ja näiden lisäksi yksi kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym 2010) mainittu laji (rantasipi).

Valtatien varren perinnebiotooppi on rehevöitynyt

5. Lähteet ja kirjallisuus

- Finnlund, M; 1986. Havaintoja liito-oravan kiimaleikeistä. Siipipeili 6 (1): 28-30
- Hanski Ilpo K, 1998: Home ranges and habitat use in the declining flying squirrel, *Pteromys volans*, in managed forests. *Wildlife biology* 4: 33-46.
- Hanski Ilpo K, 2001: Liito-oravan biologia ja suojelu Suomessa s 13. Suomen ympäristö 459.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. 1998: Retkeilykasvio- Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet (2. painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. (1998). Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan kasvio
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje: Suomen ympäristökeskus, Helsinki 128 s.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus 2010.-Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus
- Ryttäri, T. & Kettunen, T. 1997: Uhanalaiset kasvimme. – Suomen Ympäristökeskus. Kirjayhtymä Oy. Helsinki.
- Ryttäri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. 2012 (toim). Suomen uhanalaiset kasvit. Tammi, Helsinki
- Silkilä, O. & Koskinen, A. 1990. Lounais-Suomen kulttuurikasvistorakennetta. – Serioffset
- Ympäristöministeriö 2007a: Suomessa tavattavat lintudirektiivin I liitteen lajit.
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>
- Ympäristöministeriö 2007b: Suomen kansainväliset vastuulajit.
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1891&lan=fi>
- Ympäristöministeriö 2007c: Suomen kansainväliset vastuulajit, linnut.
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9837&lan=fi>

6. Liitteet

